

УДК 657.42: 336.02

Очеретько Л.М.¹, Романова Ю.Ю.²

¹ канд. екон. наук, доц. ЗНТУ

² студ. гр. ФЕУЗ-614м ЗНТУ

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ

Для формування ринкової економіки в Україні необхідне виробництво конкурентоспроможної продукції та її реалізація на внутрішньому та зарубіжних ринках. Одночасно основною передумовою здійснення господарської діяльності більшості підприємств є достатній обсяг та раціональне використання виробничих запасів. Виробничі запаси—це придбані або самостійно виготовлені запаси, які підлягають подальшій переробці на підприємстві або утримуються для іншого споживання в ході нормального операційного циклу[1]. Серед зарубіжних учених можна виділити роботи І.А. Бланка [3], Р.Ф. Якобса, Р.З. Чейза [5] та інших. Теоретичні положення і практичні погляди обліку виробничих запасів розглядали такі вчені: Ф.Ф. Бутинець [4], П.С. Безруких [2]. Утім, попри вагомі напрацювання щодо роз'яснення сутності виробничих запасів, їх класифікації, оцінювання, єдиної позиції у виявленні цього поняття серед учених не вироблено.

Вирішення проблеми ефективного розвитку та зростання виробничого потенціалу господарських підприємств потребує створення системи управління виробництвом, в основу якої має бути покладено формування інформації про виробничі запаси підприємства. Тому розробка та впровадження основних напрямів підвищення ефективності господарської діяльності підприємств передбачає вдосконалення обліку виробничих запасів, які забезпечують менеджерів і керівників належною інформацією для прийняття управлінських рішень. Виробничі запаси є вагомою частиною активів підприємства, вони займають особливе місце у складі майна та домінуючі позиції у структурі витрат підприємств різних сфер діяльності; при визначенні результатів господарської діяльності підприємства та при висвітленні інформації про його фінансовий стан. Це, в свою чергу, вимагає повної, достовірної інформації про наявність та рух виробничих запасів, яку може надати бухгалтерський облік, який в даному випадку слід розглядати як елемент господарської інформаційної системи, що генерує та інтерпретує

всю базу інформаційного потоку, надану різними ринковими системами для ефективного управління.

На підприємствах залишаються все ще невирішеними питання щодо вдосконалення документації оперативного та аналітичного обліку виробничих запасів, особливо нагальною постає проблема автоматизації їх обліку. Вирішення цих питань полягає в розробці основних напрямів і конкретних рекомендацій з удосконалення методики обліку виробничих запасів, в їх оцінці при вибутті, методики проведення аналізу ефективного використання виробничих запасів, а також посиленні інформаційної та контрольної функцій обліку в управлінні виробництвом.

Пропонуємо взяти за основу напрямки удосконалення обліку виробничими запасами:

- узагальнення теоретико–методичних основ обліку, аналізу і контролю виробничих запасів, визначення їх суті та класифікації;
- удосконалення методико-організаційних основ фінансового та управлінського обліку виробничих запасів, а також їх контролю;
- розробка системи автоматизації обліково-аналітичних робіт в управлінні виробничими запасами.

Вважаємо за доцільно з метою удосконалення обліку виробничих запасів скористатися сучасним досвідом зарубіжних країн. Для цього слід звернути увагу на типові порушення і помилки пов'язані з операціями виробничих запасів в обліку, а саме:

- недотримання організаційних вимог щодо організації ведення бухгалтерського обліку операцій з виробничими запасами, зокрема, укладення договорів про матеріальну відповідальність, відсутність аналітичного обліку виробничих запасів;
- правильність визначення первісної вартості виробничих запасів в залежності від способів їх надходження на підприємство;
- правильність визначення суми списання виробничих запасів на виробництво в залежності від передбаченого в Наказі про облікову політику методу списання;
- правильність відображення розмірів природного убутку, та відображення цих фактів в бухгалтерському обліку;
- неповнота розкриття інформації про виробничі запаси в Примітках до річної фінансової звітності;
- списання виробничих запасів понад норми, передбачені технологічним процесом;
- відсутність проведення щорічної інвентаризації виробничих запасів;
- неправомірна переоцінка виробничих запасів та відображення її вартості в обліку;

-правильність визначення фінансового результату від реалізації виробничих запасів та визначення податкових зобов'язань.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» : наказ МФУ від 20.10.1999 № 246.-[Електронний ресурс].–Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua>.

2. Безруких П.С. Бухгалтерский учет/Безруких П.С.—М.: Бухгалтерский учет, 2002.—719 с.

3. Бланк И.А. Финансовый менеджмент: Учебный курс.—К.: НикаЦентр, Эльга, 2001.—528 с.

4. Бугинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік [Текст]: підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів/Ф.Ф. Бугинця.—Житомир : ПП «Рута», 2009.—912 с.